

Jaarverslag 2020

Inleiding

Het jaar 2020 zullen we ons allemaal blijven herinneren als het jaar waarin de Covid-19 pandemie het leven veranderde. Reisbewegingen werden beperkt, sociale contacten geminimaliseerd. Alle aandacht ging uit naar crisisbeheersing en Covid-zorg. Veel medisch-wetenschappelijk onderzoek met patiënten kwam daardoor stil te liggen.

Dat gold ook voor de projecten die via het Fonds Alledaagse Ziekten gesubsidieerd werden en waarvoor de werving van patiënten geheel of gedeeltelijk in 2020 plaats zou vinden. Het project waarin de lokale behandeling van schimmelnagels onderzocht wordt en het onderzoek naar de behandeling van waterwratjes bij kinderen liepen vertraging op.

De pandemie had ook consequenties voor het bestuur: we konden niet meer live vergaderen en overleggen met potentieel fondsenverstrekkende organisaties werd lastig. Daar kwam bij dat we in de samenleving de aandacht voor goede doelen minder zagen worden, omdat de focus geheel lag op corona.

Dat gaf ons wel de rust en de tijd om te werken aan het verbeteren van de website en aan ons plan om meer thema-gericht fondsen te werven.

Missie

Het Fonds Alledaagse Ziekten voorziet in de financiering van wetenschappelijk onderzoek naar de diagnostiek en behandeling van veel voorkomende klachten en aandoeningen in de huisartsenpraktijk. We richten ons met name op wetenschappelijk onderzoek dat niet gedekt wordt door andere onderzoeksprogramma's. Dit doen we in overleg met het Nederlands Huisartsen Genootschap (NHG) en de afdelingen onderzoek van de Universitaire Medische Centra (UMC's).

Wie zijn wij

De Stichting Fonds Alledaags Ziekten (SFAZ) is op 25 april 2017 opgericht door het NHG na een initiatief van huisarts Diederik van Oord. De Stichting is onafhankelijk en heeft sinds de oprichting de status van Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI -fonds).

Het Fonds is opgericht omdat het belangrijk is dat er meer onderzoek gedaan wordt naar alledaagse ziekten. De wetenschappelijke onderbouwing van het handelen van de huisarts bij deze aandoeningen schiet tekort. Het doel van het Fonds is dat huisartsen hun patiënten goed onderbouwd kunnen behandelen en adviseren. Juist omdat deze alledaagse ziekten veel meer hinder en zorgkosten veroorzaken dan we ons realiseren. Daar valt veel te winnen.

Het bestuur van de Stichting bestaat sinds de oprichting en volgens de statuten uit drie leden: Joke (J.A.) Schulkes- van de Pol, huisarts n.p. en voorzitter, dr. Janny (J.H.) Dekker, huisarts n.p. /onderzoeker, secretaris en dr. Diederik (D.J.) van Oord, huisarts, penningmeester. De bestuursleden werken op vrijwillige basis en onbezoldigd voor het Fonds Alledaagse Ziekten en ontvangen alleen een reiskostenvergoeding.

Relatie met het NHG

Het Fonds Alledaagse Ziekten is opgericht door het NHG en heeft, hoewel het een onafhankelijke stichting is, een nauwe relatie met het NHG. De Onderzoeksagenda Huisartsgeneeskunde die door het NHG samen met veel andere betrokken partijen is opgesteld is voor het Fonds uitgangspunt bij het selecteren van onderzoeksprojecten specifiek voor alledaagse ziekten. Het NHG ondersteunt het Fonds met een lening en met hulp bij administratie, financiële zaken en communicatie. Dit is vastgelegd in een convenant. Het NHG wil ook in gesprekken met netwerkpartners aandacht schenken aan het Fonds. Minimaal een keer per jaar vergaderen de besturen van SFAZ en NHG over afstemming en voortgang. In 2020 heeft dit bestuurlijk overleg niet plaats gevonden vanwege Covid-maatregelen en vanwege het aantreden van de nieuwe bestuursvoorzitter bij het NHG. Wel was er, in plaats daarvan, overleg met twee clusterhoofden van NHG-afdelingen over de samenwerking.

Thuisarts.nl

Een belangrijk agendapunt op het bovengenoemde overleg met het NHG betrof de mogelijkheid om via Thuisarts.nl mensen te bereiken die zouden willen doneren aan de SFAZ. Het SFAZ heeft daarvoor een notitie opgesteld waarin beargumenteerd wordt waarom dit juist voor het Fonds een te onderzoeken optie is en waarom juist het NHG als wetenschappelijke vereniging van huisartsen zich zou moeten committeren aan een dergelijk optie. Het overleg hierover is nog niet afgerond. Ook ligt de vraag nog open óf en hoe een bijdrage voor onderzoek gevraagd kan worden aan bezoekers van Thuisarts.nl zonder dat de identiteit van thuisarts.nl als onafhankelijke en betrouwbare informatiebron in gevaar komt. Het onderwerp zal weer op de agenda staan van het eerste bestuurlijk overleg in 2021.

Vergaderingen en overleggen

Het bestuur heeft in 2020 zeven keer vergaderd. Alleen de eerste vergadering van het jaar, in februari, kon nog live plaatsvinden, daarna moest alles digitaal. In maart 2020 kon nog net live overlegd worden door 2 leden van het bestuur van de SFAZ met het Clusterhoofd Richtlijnen, Thuisarts.nl & EHealth van het NHG en het clusterhoofd Marketing en Communicatie, over de samenwerking van het NHG met de SFAZ. Verder werd twee keer digitaal overlegd met adviesbureau Transmissie over Fondsenwerving en Communicatie.

Fondsenwerving en Communicatie

Vanaf het begin van het Fonds was duidelijk dat een lastige factor bij de fondsenwerving zou zijn dat het bij alledaagse ziekten gaat om zeer veel verschillende kwalen. En door het per definitie goedaardig beloop en de meestal korte duur van alledaagse aandoeningen is het ook moeilijk om een doelgroep aan te spreken en langdurig te binden, zoals bij de Nierstichting of het KWF wel kan. We hebben er daarom voor gekozen, op advies van bureau Transmissie, om binnen het hele veld van alledaagse ziekten, thema's te kiezen en uit te werken. Dat biedt namelijk focus zowel voor potentiële donateurs als bij onze benadering van andere fondsen. Na het opstellen van een groslijst aan de hand van Nationale Onderzoeksagenda huisartsgeneeskunde, zijn drie thema's gekozen: alledaagse aandoeningen bij vrouwen, bij kinderen en alledaagse aandoeningen die werk-gerelateerd zijn of invloed hebben op het vermogen om te werken. Voor elk thema is een beschrijving gemaakt en per thema zijn drie of vier aansprekende onderzoeksvragen gekozen. De themapagina's staan ook op de website.

Een andere nieuwe ontwikkeling in de fondsenwerving is het idee dat de SFAZ kan optreden als een spil in een netwerk (een 'hub') waarin financiën uit diverse geledingen van de samenleving (particulieren, vermogensfondsen, fondsen van zorgverzekeraars, e.a.) samenkomen en weer uitgezet worden bij onderzoekers.

Door bureau Transmissie is een analyse gemaakt van de vindbaarheid van de onderdelen van de website door zoekmachines en is een start gemaakt met het optimaliseren van de vindbaarheid (Search Engine Optimization- SEO). En op de social media Facebook, Twitter en LinkedIn zijn

bedrijfsaccounts aangemaakt voor de SFAZ om de zichtbaarheid en bekendheid van het fonds te vergroten

SBOH

De Stichting SBOH is de werkgever o.a. van artsen in opleiding tot huisarts. Via de SFAZ is de SBOH betrokken bij een onderzoek naar de behandeling van mollusca contagiosa. De SFAZ heeft het project beoordeeld en bewaakt de voortgang en de SBOH financiert de arts in opleiding tot huisarts en onderzoeker (AIOTO) die het onderzoek uitvoert.

Projecten in 2019 die gefinancierd werden door of via de SFAZ

In 2020 werd het onderzoek naar schouderklachten afgerond met de ontvangst van het eindverslag. De onderzoeksprojecten naar schimmelnagels en waterwratjes liepen helaas vertraging op door de Covid-pandemie: vanwege besmettingsgevaar konden geen nieuwe patiënten voor deze onderzoeken benaderd worden.

Schouderinjecties door huisartsen

Het project 'Onderzoek naar de effectiviteit van injecties met corticosteroiden voor schouderklachten in de huisartspraktijk' werd uitgevoerd door de afdeling huisartsgeneeskunde van het Erasmus MC. De Stichting Gezondheidszorg Spaarneland (SGS) financierde dit project na selectie en beoordeling door het Fonds. Het eindverslag werd in 2020 door het bestuur van de SFAZ goedgekeurd. De vraagstelling van het onderzoek was: wat is de incidentie van schouderklachten en welk beleid wordt er op dit moment voor deze klachten gevoerd door de huisarts? Het betrof een database onderzoek met gegevens uit de database van Rijnmond Gezond. De belangrijkste conclusie zijn dat de stapsgewijze benadering van schouderklachten die de NHG-standaard adviseert, lang niet altijd gevolgd wordt: bij 44 % van de patiënten wordt al in het eerste consult gekozen voor een injectie of verwijzing. Van alle patiënten met nieuwe schouderklachten kreeg uiteindelijk een kwart een injectie. De afwijkingen van de NHG-standaard kunnen mogelijk verklaard worden door de grote diversiteit aan schouderklachten die bij de huisarts gepresenteerd worden. Het eindverslag van dit project is toegezonden aan de financier van het project: SGS. Twee artikelen over dit project worden ter publicatie aangeboden aan internationale medische tijdschriften

Dit database-project krijgt een vervolg in de vorm van een prospectief vergelijkend onderzoek met patiënten waarin de lange termijneffecten van injecties zullen worden vergeleken met die van fysiotherapie en dat door ZonMw gefinancierd wordt (programma Doelmatigheidsonderzoek).

Schimmelnagels (Onychomycose)

Dit project is het eerste dat door de SFAZ is gefinancierd. Het betreft een onderzoek naar de lokale behandeling van schimmelnagels dat uitgevoerd wordt door de afdeling huisartsgeneeskunde van het LUMC. De onderzoeker die dit project uitvoert is een AIOTO, die 1 mei 2019 gestart is met het onderzoek. Omdat het een geneesmiddelonderzoek betreft, moet aan strenge eisen voor de onderzoeksopzet voldaan worden. Daarom heeft het lang geduurd voor de medisch-ethische commissie geheel akkoord ging. De eerste patiënten zijn in 2019 begonnen aan de behandeling. Het project is uitgebreid met laboratoriumonderzoek naar de schimmels in de nagels van de deelnemers (KOH-preparaten, PCR testen en kweken). Na de voorspoedige start, is het werven van nieuwe patiënten in maart 2020 stopgezet vanwege de coronacrisis. Na de zomer mocht weer gestart worden met het werven van nieuwe deelnemers. In februari 2020 verscheen in Huisarts en Wetenschap in de rubriek "Nieuws" het artikel "Nieuw onderzoek naar lokale behandeling van schimmelnagels", van Roeland Watjer, AIOTO van de afdeling huisartsgeneeskunde van het LUMC, die dit onderzoek uitvoert.

Waterwratjes (Mollusca contagiosa)

Het onderzoek naar de behandeling van mollusca contagiosa wordt eveneens uitgevoerd door Roeland Watjes. Dit project wordt gefinancierd door de SBOH. Het Fonds heeft de beoordeling gedaan en bewaakt de voortgang. In 2019 heeft de AIOTO het onderzoeksprotocol afgemaakt en dit is in 2020 goedgekeurd door de wetenschappelijke commissie. Na veel vertraging, ook door de coronacrisis, heeft de medisch-ethische toetsingscommissie van het LUMC in december 2020 een positief advies uitgebracht over het onderzoeksprotocol. Ook hier kan dus gestart worden met het werven van de eerste deelnemers.

PR

Vanwege corona werden vanaf maart alle congressen, symposia en wetenschapsdagen waar de SFAZ anders met een stand aanwezig zou zijn, afgelast of in digitale vorm gehouden. De PR in 2020 bleef daardoor beperkt tot een nieuwsbrief en advertenties.

In maart 2020 verscheen de derde Nieuwsbrief van de SFAZ.

Er verschenen in 2020 advertenties van het FAZ in:

- Het Nederlands Tijdschrift voor Geneeskunde (nr. 17, april 2020)
- De Dokter, tijdschrift van de Landelijke Huisartsen Vereniging (nr. 3, juni 2020)
- Arts en Auto, het orgaan van de Vereniging van Artsen VVAA (nr. 1, januari 2020)
- Arts en Auto, in de rubriek Oproep Goede Doelen, werd een oproep voor donaties geplaatst (nr. 11, november 2020).

Overige samenwerking in 2020

KPHAG

In november 2019 werd de programmacommissie geïnstalleerd die uitvoering moet geven aan het Kennis Programma Huisartsgeneeskunde (KPHAG) van ZonMw, een onderzoeksprogramma huisartsgeneeskundige zorg dat de Nationale Onderzoeksagenda Huisartsgeneeskunde als basis heeft. Het programma wordt gefinancierd uit de gelden die het ministerie van VWS heeft toegezegd in het kader van het hoofdlijnenakkoord huisartsenzorg 2019-2022 (€ 2 miljoen per jaar). De voorzitter van de Stichting Fonds Alledaagse Ziekten, huisarts Joke Schulkes-van de Pol, werd uitgenodigd om lid te worden van de programmacommissie. Zij is benoemd tot vicevoorzitter. Dit maakt een goede afstemming van de programma's van KPHAG en SFAZ mogelijk en is een goede basis voor samenwerking. De eerste ronde, over enkelvoudige onderzoeksvragen, is inmiddels afgerond en heeft 7 te subsidiëren onderzoeken opgeleverd die opgestart kunnen worden.

Samenvattend

Ondanks de Coronacrisis is er veel activiteit geweest van de SFAZ in 2020. Noodgedwongen betroffen die activiteiten vooral voorwaardelijke zaken: er is veel aandacht geweest voor Communicatie en PR. Het bestuur van de SFAZ hoopt dat er in 2021 weer ruimte is voor ontmoetingen en gesprekken en dat we daadwerkelijk fondsen kunnen verwerven voor mooi, nieuw onderzoek naar alledaagse ziekten.

29 januari 2021